

**Néhány gondolat a hulladékgyűjtő edények biztosítására vonatkozó szabályok 2015.
július 1. napjával történő módosulásához, annak gyakorlati alkalmazásáról és a
lehetőségekről**

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) *Korm. rendelet* (a továbbiakban: Hkr.) települési hulladék gyűjtésére szolgáló gyűjtőedény méretére és jelölésére vonatkozó rendelkezései 2015. július 1. napjával megváltozó rendelkezései:

Előljáróban meg kell állapítani, hogy a jogszabályi változásból fakadó következmények érvényesítéséhez mind a települési önkormányzatoknak, mind a közszolgáltatóknak, mind pedig az ingatlanhasználóknak - különböző - lépéseket kell tenniük. Ezek hiányában, vagy nem megfelelő teljesítése esetén a jogalkotói akarat érvényesülése szenvedhet csorbát.

A 2015. július 1. napjától hatályos Hkr. 7. § -ból következő érdemi változás:

"7. § (1) A vegyes hulladék szabványos gyűjtőedényben történő gyűjtéséhez a közszolgáltatónak biztosítania kell azt, hogy az ingatlanhasználó legalább 2 különböző űrmértékű gyűjtőedény közül választhasson.

(1a) A közszolgáltató a vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló 2 különböző űrmértékű gyűjtőedény közül – az (1c) bekezdésben meghatározott kivétellel –

a) a természetes személy ingatlanhasználó részére legalább egy olyan gyűjtőedény választásának lehetőségét biztosítja, amelynek az űrmértéke a 80 litert,

b) a lakóingatlant egyedül és életvitelszerűen használó természetes személy ingatlanhasználó részére legalább egy olyan gyűjtőedény választásának lehetőségét biztosítja, amelynek űrmértéke a 60 litert

nem haladja meg.

(1b) Az (1a) bekezdés b) pontja szerinti jogosultságot az ingatlanhasználó csak abban az esetben veheti igénybe, ha annak tényét, hogy a lakóingatlant egyedül és életvitelszerűen használja, a települési önkormányzat által kiadott igazolás útján a közszolgáltató részére bizonyítja.

(1c) A közszolgáltató által felajánlott mindkét gyűjtőedény űrmértéke abban az esetben haladhatja meg az (1a) bekezdés szerinti űrmértéket, ha a közszolgáltató által felajánlott gyűjtőedény egyedi azonosító jellel rendelkezik, és az adott ingatlanhoz tartozó gyűjtőedény ürítésének tényét az azon elhelyezett egyedi azonosító jel alapján az ürítéskor elektronikus úton rögzíti.

(2) A választási lehetőséget az ingatlanhasználó számára a közszolgáltató úgy ajánlja fel, hogy a választható gyűjtőedény űrmértéke igazodjon az érintett ingatlanon képződő hulladék mennyiségéhez, figyelembe véve

- a) a településen képződő vegyes és elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyiségét,*
- b) az érintett ingatlant használó természetes személyek számát, valamint*
- c) a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló miniszteri rendeletben meghatározott szállítási gyakoriságot,*
- d) az érintett ingatlant használó természetes személy (1a) bekezdés b) pontja szerinti jogosultságát (ha van ilyen személy)."*

A fenti rendelkezésekből nyilvánvaló, hogy 2015. július 1-i hatállyal

- a) a települési önkormányzatoknak a Ht. 35. §-a szerinti tartalmú és a Ht. 88. § (4) bekezdésén alapuló települési önkormányzati rendeleteiket, illetve - szükség szerint - a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződéseiket - módosítaniuk kell;**
- b) a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást ellátóknak (a továbbiakban: közszolgáltató) a választás lehetőségét - a Hkr. és a módosított települési önkormányzati rendeletnek, valamint a települési önkormányzattal fennálló hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződéssel összhangban - biztosítaniuk kell, kivéve, ha a hivatkozott rendelkezésekből más következik;**
- c) az ingatlanhasználók közül a természetes személy ingatlanhasználóknak joguk van élni a választás lehetőségével, figyelemmel azonban a Hkr. 7. § (2) bekezdésében, valamint a települési önkormányzati rendeletben foglaltakra.**

Az egyes kötelezettségek részletes kifejtése előtt azonban azt tisztázni kell, hogy a Hkr. szerinti "választás lehetősége" nem azonos a gyűjtőedény biztosításának, különösen nem a gyűjtőedény térítésmentes biztosításának, vagy cseréjének feladatával. A választás lehetősége egy olyan jogosultság, amelynek gyakorlása során mind a választásra jogosultnak (természetes személy ingatlanhasználó), mind a választás felajánlására kötelezettnek (köszolgáltató) tartózkodnia kell minden olyan magatartástól, amely a másik fél

számára indokolatlan - jogszabályon, vagy egyedi szerződésen nem alapuló - többletköltséget, vagy terhet okozna. Ennek megfelelően a gyűjtőedény esetleges cseréjénél a jelenlegi jogszabályi, illetve szerződéses alaphelyzetből kell kiindulni. Ez alapvetően - természetesen a helyi sajátosságok figyelembevételével pontosítható - alábbi helyzeteket eredményezheti:

- Amennyiben a gyűjtőedény az ingatlanhasználó tulajdonát képezi és a Hkr. szerinti választás lehetőségével jogosult, és kíván is élni, a gyűjtőedény cseréjének a költsége teljes egészében őt terheli.

- Amennyiben a gyűjtőedény a közszolgáltató tulajdonát képezi és azt bérlet, használat, vagy más jogcímen az ingatlanhasználó használja, a csere költsége a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást ellátót terheli, viszont, ha fizettet az ingatlanhasználóval bérleti díjat, vagy más jogcímen olyan ellenértéket, amely nem képezi a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj részét, jogosult azt módosítani a csere miatt.

Speciális eset a Hkr. 7. § (1c) bekezdése, amikor sem a 80, sem pedig a 60 literes gyűjtőedényt nem kell felajánlani (az un. chipes, vagy vonalkódos gyűjtőedények). Ebben az esetben azonban a Hkr. megfogalmazása megszorító, itt gyűjtőedény választás lehetősége kifejezés helyett a felajánlás szerepel (*"...ha a közszolgáltató által felajánlott gyűjtőedény..."*). Ugyanakkor annak semmi akadálya, hogy a felajánlás az ingatlanhasználó által történt megvásárlást jelentse, de ebben az esetben az edénynek a közszolgáltatónál rendelkezésre kell állnia, de sajnos tudjuk, hogy a vásárlásra forrással nem rendelkezünk.

Sem elvileg, sem gyakorlatilag nincs annak akadálya, hogy a gyűjtőedények utólag legyenek olyan egyedi azonosító jellel ellátva, amely *"... az adott ingatlanhoz tartozó gyűjtőedény üritésének tényét az azon elhelyezett egyedi azonosító jel alapján az üritéskor elektronikus úton rögzíti..."*. Ennek során legfeljebb azon gyűjtőedény tulajdonosoknál lehet probléma, akik a saját tulajdonukban álló nagyobb ürméretű edényt, saját költségükön hajlandóak kisebb ürméretűre cserélni. Az utólagos "chipezés" esetében célszerű a jelölés tényét, kötelezettségét és ütemezését még 2015. július 1. előtt a települési önkormányzati rendeletbe beilleszteni, továbbá az ezek érvényesítéséhez szükséges átmeneti szabályokat - a helyi specialitások figyelembevételével - megalkotni.

A fentiek előrebocsátása után az egyes jogalanyok főbb kötelezettségei részletezve:

A települési önkormányzatnak a hulladékgazdálkodásra vonatkozó helyi szabályozásának módosítása során feltétlenül rendelkeznie kell

- a közszolgáltató által felajánlható gyűjtőedények űrméretéről;
- az űrméret választhatóságának lehetőségéről és feltételeiről;
- a Hkr. 7. § (a) bekezdés b) pontja szerinti jogosultság 7. § (1b) bekezdése szerinti igazolásának feltételeiről, az igazolás kiállításának, a kérelmezésnek eljárási szabályairól, valamint a feltételek önkormányzati - közhatalmi - ellenőrzésének, illetve felülvizsgálatának szabályairól, illetőleg a jogellenes igénybevétel esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről;
- a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződést érintő egyéb kérdésekről;
- a Hkr. alapján szükséges egyéb rendeletmódosításokról (pl. elkülönített gyűjtés).

A települési önkormányzat **opcionálisan szabályozhatja a 60-80 literes gyűjtőedénynél nagyobb edény felajánlási kötelezettség mellőzését, ha egyidejűleg a Hkr. 7. § (1c) bekezdés szerinti jelölési és számlázási kötelezettséget érvényesíti a helyi szabályozásban.**

Valamennyi fenti szabályozásra **felhatalmazást biztosít a Ht. 88. § (4) bekezdése, valamint annak tartalmát részletező Ht. 35. § (1) bekezdése.** A Ht. 35. § (1) bekezdéséből kiemelendők az alábbi pontok:

"....c) a **hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásának rendjét és módját, a közszolgáltató és az ingatlanhasználó ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit, valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés egyes tartalmi elemeit;**

d) a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás **igénybevételének miniszteri rendeletben nem szabályozott módját és feltételeit;**

e) az ingatlanhasználót terhelő, miniszteri rendeletben nem szabályozott díjfizetési kötelezettséget, megfizetésének rendjét, **az esetleges kedvezmények, továbbá az ingatlanhasználó részéről történő szüneteltetés eseteit;...."**

A fentiek alapján, figyelemmel a Hkr. 7. § (2) bekezdésében foglaltakra, önkormányzati rendeletben **indokolt szabályozni, hogy a nagyobb létszámú ingatlanhasználó által életvitelszerűen használt ingatlan esetében a 80 literes gyűjtőedény választásának a joga csak elvi lehetőség.** Ebben az esetben ugyanis vélelmezhető, hogy a gyűjtőedénybe bele nem

férő hulladékmennyiséget az ingatlanhasználó nem legális módon, a díjfizetés kikerülésével helyezi el. Ennek kezdeményezése valamennyi közszolgáltató elemi érdeke, a veszteségeinek csökkentése érdekében.

A Hkr. 7. § (1b) bekezdés szerinti igazolás kiállítása az önkormányzat feladat-, és hatásköre, az a helyi szabályozással sem hárítható át a közszolgáltatóra, mivel közhatalmi jellegű (az igazolás hatósági igazolásnak minősül). Viszont az igazolás hiányában a közszolgáltató a 60 literes gyűjtőedény választási lehetőségének a felajánlására, illetve ilyen alapú szolgáltatás nyújtására nem kötelezett. Ennek megfelelően a helyi szabályozás elmulasztása a választásra jogosult természetes személy ingatlanhasználó számára eredményezheti a jogosultság gyakorlási lehetőségének a csorbulását.

Természetesen az igazolás a kedvezményes gyűjtőedény-méret igénybevételének előfeltétele, tehát a szolgáltatás megkezdése előtt kell, hogy a közszolgáltató rendelkezésére álljon. Az igazolás valóságtartalmának az ellenőrzése is önkormányzati feladat-, és hatáskör, a jogosultnál rendszeresen keletkező "többlethulladék" észlelése esetén a közszolgáltatónak szignalizációs joga és kötelezettsége van az önkormányzat felé.

A közszolgáltató kötelezettségeit a gyűjtőedény választásának felajánlása kapcsán minden településen - ellátási területen - egyedileg kell meghatározni. Ami ezek közül a legfontosabb:

- a tájékoztatási kötelezettség (helyben szokásos módon, illetve honlapon, írásos formában);
- a választási lehetőség feltételeire, illetve következményeire figyelmeztetés (pl. ki viseli a költségeit, a 60 literes edény esetében az igazolás előzetes beszerzése és becsatolása a közszolgáltató részére);
- amennyiben szükséges a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés módosításának az előkészítése, edénycsere költségeinek viseléséről való rendelkezés (ennek során a közbeszerzési szabályokra is figyelemmel kell lenni!);
- amennyiben az edénycserét a közszolgáltató bonyolítja le, akkor az edények beszerzése (közbeszerzési szabályokra figyelemmel);
- amennyiben az un "chipes" jelölés kerül bevezetésre, az eszközök beszerzése, elhelyezése, illetve a számlázási rendszerbe való integrálása (nem elég a "chip", az ürítés tényét is rögzíteni kell, illetve ennek összhangban kell lennie a számlával).

Nagyon lényeges kérdés, hogy **abban az esetben, ha a gyűjtőedényt nem a közszolgáltató biztosítja az ingatlanhasználó részére - akár beszerzés és értékesítés, akár bérlet, vagy más használati konstrukcióban - akkor az ingatlanhasználó csak olyan gyűjtőedényt használhat, amely megfelel a jogszabályi feltételeknek (így többek között a szabványosság Hkr. 4. § (1) bekezdésében meghatározott kritériumának).** Ennek a követelménynek a biztosítása érdekében a legcélszerűbb megoldás, ha a közszolgáltató által ürítésre kerülő edény pontos paramétereit a települési önkormányzati rendelet, illetve a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés is részletesen tartalmazza. Amennyiben a gyűjtésre, illetve ürítésre kerülő edény kritériumai egzaktan kerülnek meghatározásra, számos jogvitának elejét lehet venni (pl. töréskárok nem megfelelő edény ürítése során), úgy, hogy a szabályozás lehetősége a Ht. 35. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat számára biztosított (lásd c/ pontban a közszolgáltatás ellátásának a módjához kapcsolódó felhatalmazást). Emiatt **célszerű, ha a közszolgáltató a települési önkormányzatnál kezdeményezi az ingatlanhasználó által beszerezhető gyűjtőedény kritériumainak a rendeleti meghatározását.**

Véleményem szerint esetleg alkalmazható, ha a közszolgáltató a kisebb gyűjtőedényt csak "virtuálisan" biztosítja, tehát meghagyva az ingatlanhasználónál a 110-120 literes gyűjtőedényt, a számlát csak 80 literről bocsátja ki. Ebben az esetben sérül a szolgáltatás arányosságának az elve, amely a rezsicsökkentés miatt már egyébként sem érvényesül. Ráadásul ebben az esetben a 80 liter és a 110-120 liter közötti különbségben megjelenő hulladékmennyiség többletköltsége (pl. az erre esőlerakási díj és hulladéklerakási járulék) teljes egészében a közszolgáltatót illetve az önkormányzatot terheli.

Működési területünkön a másik nagy kérdés, a DAREH rendszer várható 2016.január 01 indulása. Amennyiben információink jók, abban az esetben a projekt már az egyedi azonosítóval ellátott, regisztrálásra alkalmas lakossági gyűjtőedények használatával kezdi meg működését. Tulajdonos önkormányzataink, egy kivételével a DAREH társulás tagjai, és a társulási szerződés értelmében, a megvalósult projekten keresztül fognak gondoskodni a települések hulladékgazdálkodásáról. Ha ez valóban így lesz, akkor a gazdasági szempontok figyelembe vételével, teljesen felesleges új, egyedi azonosításra alkalmas hulladékgyűjtő edényeket beszerezni és rendszerbe állítani a jelenlegi rendszerben.

Az ürítési díjak megállapításánál tekintettel kell lenni arra a tényre, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjat 2013. január 1. napját követően a szabályozásért felelős miniszter jogosult megállapítani, rendeletben (Ht. 47/A. § (1) bekezdés), de ilyen rendelet a mai napig nem jelent meg, az új edényméretre vonatkozó díjmegállapítás lehetősége nincs szabályozva.

A Ht. 91. §-ának - sokszor módosított - átmeneti szabályai sem jelentenek megoldást, mert azok díj-megállapítási hatáskört nem teremtenek a közszolgáltató számára, csak a díj meghatározásának a módszerét állapítják meg. Erre már - direkt és indirekt formában – több jogerős bírósági ítélet is vonatkozik.

A közszolgáltatási rendszerbe 2015. július 1. napjával új elemként bekerülő 60-80 literes edények díjának a megállapítása - mivel új szolgáltatási elemről van szó - a Ht. átmeneti szabályainak alkalmazásával nem megoldható. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal által egyedi állásfoglalásban javasolt arányosítás mind szakmailag, mind pedig jogilag aggályos, hiszen az arányosításnak nincs jogszabályi alapja, az egyszerű arányosítás, vagy a súlyozott arányosítás lényegesen eltérő eredményeket produkálhat. Az arányosítás fogalmát és jogintézményét sem a Ht., sem a még hatályos a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól szóló 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet sem ismeri.

A fentiek alapján, érdekképviseleti szervünkön keresztül kértük V. Német Zsolt Államtitkár úr gyors és hatékony intézkedését annak érdekében, hogy a 60-80 literes edények hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjának megállapítására 2015. július 1. napjáig sor kerüljön. Ha ez nem lehetséges indítványoztuk, hogy a közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet 60-80 literes edény választásának a lehetőségére vonatkozó rendelkezéseinek (15. § (1) bekezdésével megállapítandó 7. § (1a)-(1c) bekezdései) hatálybalépése a hulladékgazdálkodási díj megállapításáról szóló miniszteri rendelet hatálybalépéséig, de legalább 2015. december 31-ig elhalasztásra (módosításra) kerüljön.

Az intézkedések elmaradása esetében - akaratukon kívül - jogellenes helyzetbe kerülhetünk, amelyet a mindenképpen szeretnék elkerülni, hiszen a jogszabályok hiányában kiállított hibás számla kibocsátása komoly bírsággal sújtható, amit a fogyasztóvédelem folyamatosan ellenőriz.

Kérlek benneteket, segítsetek, mit tegyek, milyen tartalmú előterjesztést írjak, vagy egyáltalán írjak-e? Véleményem szerint minden féle képpen kellene valamit írni, de sajnos ezt nem tudom rövidebben leírni, hogy érthető is legyen mindenki számára. Sajnos azt is tudom, ha

többet írok két oldalnál, a képviselők nem olvassák el idő hiányában, így nem is tudnak megalapozott és felelősségteljes döntést hozni.

Várom mielőbbi választokat

Tisztelettel:

Bondár Lajos
ügyvezető

Békéscsaba, 2015. június 11.